

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Προστασία Πληροφοριοδοτών: Οδηγός προς Εργοδότες

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προστασία Πληροφοριοδοτών:

Οδηγός προς Εργοδότες

Ο παρών Οδηγός ετοιμάστηκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως σε συνεργασία με το Γραφείο της Επιτροπής Νομοθεσίας, τον Φεβρουάριο του 2023 και αναθεωρήθηκε τον Απρίλιο του 2024.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Περιεχόμενα

A. Εισαγωγή	1
B. Προστασία πληροφοριοδοτών	2
1. Πρόσωπα που προστατεύονται από τον Νόμο	2
2. Αναφορές που προστατεύονται	3
3. Τρόπος υποβολής αναφορών	5
3.1. Εσωτερική αναφορά.....	5
3.2. Εξωτερική αναφορά.....	6
3.3. Δημόσια αποκάλυψη.....	6
4. Σχέση εσωτερικής και εξωτερικής αναφοράς	7
Γ. Υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς	9
1. Ποια νομικά πρόσωπα έχουν υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς;	9
2. Ποιοι μπορούν να οριστούν ως εσωτερικοί δίαυλοι αναφορών;.....	10
Δ. Υποχρέωση θέσπισης διαδικασιών παραλαβής και παρακολούθησης εσωτερικών αναφορών	13
1. Τρόπος υποβολής αναφοράς και κοινοποίηση βεβαίωσης παραλαβής	13
2. Παρακολούθηση αναφορών και ενημέρωση του πληροφοριοδότη.....	14
3. Παροχή πληροφοριών σχετικά με διαδικασίες υποβολής εσωτερικών αναφορών και εξωτερικών αναφορών σε αρμόδιες αρχές	15
4. Εμπιστευτικότητα ταυτότητας πληροφοριοδότη και αναφερόμενου.....	15
5. Εμπιστευτικότητα εμπορικών απορρήτων	16
6. Επεξεργασία προσωπικών δεδομένων	16
7. Τήρηση αρχείων αναφορών	17
E. Υποχρέωση λήψης μέτρων προστασίας και στήριξης πληροφοριοδοτών	19

1. Απαγόρευση αντιποίνων.....	19
2. Υποχρέωση εργοδότη προς συνδρομή	21
3. Υποχρέωση παροχής πληροφοριών προς τους εργαζόμενους	21
4. Απαγόρευση άρσης δικαιωμάτων και μέσων έννομης προστασίας πληροφοριοδοτών	22
ΣΤ. Συνέπειες παράβασης του Νόμου.....	23
1. Παράβαση εις βάρος πληροφοριοδότη.....	23
1.1. Ποινική ευθύνη νομικών προσώπων	23
2. Παράβαση εκ μέρους πληροφοριοδότη.....	24

A. Εισαγωγή

Στις 4 Φεβρουαρίου 2022, τέθηκε σε ισχύ ο περί της Προστασίας Προσώπων που Αναφέρουν Παραβάσεις του Ενωσιακού και Εθνικού Δικαίου Νόμος του 2022 (Ν. 6(Ι)/2022) («Νόμος»). Ο Νόμος στοχεύει στη δημιουργία ενός αποτελεσματικού και ισχυρού νομικού πλαισίου προστασίας εκείνων των εργαζομένων στον δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα, οι οποίοι προβαίνουν σε αποκάλυψη πληροφοριών και στοιχείων που περιήλθαν στην κατοχή τους ή υπέπεσαν στην αντίληψή τους εντός του εργασιακού χώρου, και σχετίζονται με συγκεκριμένες παραβάσεις του ενωσιακού ή/και εθνικού δικαίου.

Ο Νόμος ενθαρρύνει και διευκολύνει τους εργαζόμενους να υποβάλλουν καταγγελίες («αναφορές») για ενδεχόμενες παραβάσεις μέσα από ασφαλείς διαδικασίες, σε εμπιστευτικό πλαίσιο. Ταυτόχρονα, ο Νόμος απαγορεύει οποιαδήποτε εκδικητική ενέργεια εναντίον τους από τους προϊστάμενους ή τους συναδέλφους τους και, παράλληλα, προβλέπει ισχυρά μέτρα στήριξης. Συνεπώς, ο Νόμος δημιουργεί υποχρεώσεις για τους εργοδότες (νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού τομέα) για τη θέσπιση και λειτουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου προστασίας των εργαζομένων που καταγγέλλουν παραβάσεις.

Οι βασικότερες υποχρεώσεις για τους εργοδότες που προκύπτουν από το Νόμο είναι η υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών μηχανισμών (διαύλων) υποβολής αναφορών και μέτρων παρακολούθησης της εξέλιξης της αναφοράς, καθώς επίσης η υποχρέωση λήψης μέτρων για τη διασφάλιση της προστασίας των εργαζομένων. Επιπρόσθετα, και σε σχέση με συγκεκριμένες δημόσιες αρχές, ο Νόμος προβλέπει την υποχρέωση καθιέρωσης εξωτερικών μηχανισμών (διαύλων) υποβολής αναφορών και μέτρων παρακολούθησης της εξέλιξής τους.

Ο παρών Οδηγός απευθύνεται στις δημόσιες υπηρεσίες και ιδιωτικές επιχειρήσεις, επεξηγεί τα δικαιώματα των εργαζομένων που υποβάλλουν αναφορές για πιθανές παραβάσεις, τις υποχρεώσεις των εργοδοτών για την καθιέρωση διαύλων υποβολής αναφορών και παρέχει καθοδήγηση ως προς τον τρόπο υλοποίησης και συμμόρφωσής τους με τον Νόμο.

B. Προστασία πληροφοριοδοτών

1. Πρόσωπα που προστατεύονται από τον Νόμο

Ο Νόμος στοχεύει στην προστασία του «**πληροφοριοδότη**» (ή, όπως αναφέρεται στον Νόμο, του «αναφέροντος»). Δηλαδή, προστατεύει εκείνο το πρόσωπο το οποίο υποβάλλει «**αναφορά**» ή προβαίνει σε «**δημόσια αποκάλυψη**» πληροφοριών για τις οποίες έχει λάβει γνώση ή έχουν έρθει στην αντίληψή του μέσα από το εργασιακό πλαίσιο (στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα) και από τις οποίες φαίνεται να προκύπτει η παράβαση νομικών υποχρεώσεων από κάποιο άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο.

«**Αναφορά**» είναι η υποβολή πληροφοριών/καταγγελίας, επωνύμως ή ανωνύμως, σε αρμόδιο πρόσωπο από τον πληροφοριοδότη σε σχέση με ενδεχόμενες παραβάσεις.

«**Δημόσια αποκάλυψη**» είναι η διάθεση πληροφοριών προς το κοινό σχετικά με παραβάσεις, υπό τις προϋποθέσεις που θέτει ο Νόμος (βλ. σημείο Β.3.3. κατωτέρω).

Συγκεκριμένα, πληροφοριοδότες μπορεί να είναι:

- εργοδοτούμενοι στον ιδιωτικό, δημόσιο ή ευρύτερο δημόσιο τομέα,
- αυτοτελώς εργαζόμενοι,
- μέτοχοι εταιρειών,
- πρόσωπα που ανήκουν στο διοικητικό/διαχειριστικό/εποπτικό όργανο ή σώμα μιας εταιρείας,
- εθελοντές,
- ασκούμενοι/ εκπαιδευόμενοι, είτε λαμβάνουν αμοιβή είτε όχι,
- πρόσωπα που εργάζονται υπό την εποπτεία ή τις οδηγίες αναδόχων, υπεργολάβων και προμηθευτών,

- πρόσωπα που απέκτησαν τις πληροφορίες στο εργασιακό πλαίσιο αλλά πλέον δεν εργάζονται ή δεν παρέχουν τις υπηρεσίες τους στον συγκεκριμένο εργοδότη,
- πρόσωπα που απέκτησαν τις πληροφορίες κατά το στάδιο της διαδικασίας πρόσληψης ή οποιοδήποτε άλλο στάδιο πριν τη σύναψη της σύμβασης εργοδότησης ή έναρξης της εργασιακής σχέσης.

Ο Νόμος προστατεύει επίσης και πρόσωπα τα οποία, ενώ δεν έχουν προβεί τα ίδια στην υποβολή αναφοράς ή στη δημόσια αποκάλυψη, συνδέονται με τους πληροφοριοδότες και εντάσσονται σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες:

- «διαμεσολαβητής», δηλαδή άτομο που έχει στηρίξει τον πληροφοριοδότη κατά την διαδικασία υποβολής της αναφοράς και έχει τηρήσει τη βοήθεια αυτή εμπιστευτική,
- πρόσωπα τα οποία συνδέονται με τον πληροφοριοδότη, πχ. συνάδελφοί του ή συγγενείς του εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι τέταρτου βαθμού (δηλαδή γονείς, αδέρφια, θείοι, και πρώτα ξαδέρφια),
- νομικά πρόσωπα τα οποία ο πληροφοριοδότης έχει στην ιδιοκτησία του ή με τα οποία συνδέεται.

Ο πληροφοριοδότης για να λάβει την προστασία του Νόμου, μπορεί να υποβάλει την αναφορά επώνυμα. Στην περίπτωση ανώνυμης αναφοράς, ο Νόμος προστατεύει τα άτομα που ενώ έχουν υποβάλει ανώνυμα την αναφορά, ακολούθως έχουν ταυτοποιηθεί.

2. Αναφορές που προστατεύονται

Το περιεχόμενο της αναφοράς ή της δημόσιας αποκάλυψης πρέπει να σχετίζεται με παραβάσεις συγκεκριμένων εθνικών κανόνων ή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Οι παραβάσεις εθνικών κανόνων μπορούν, για παράδειγμα, να αφορούν σε:

- διάπραξη ποινικού αδικήματος (πχ. πράξεις διαφθοράς),

- παράβαση νομικής υποχρέωσης που επιβάλλεται από τους νόμους ή τους κανονισμούς της Δημοκρατίας,
- παράβαση που θέτει ή πιθανόν να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια ή την υγεία οποιουδήποτε προσώπου,
- παράβαση που προκαλεί ή πιθανόν να προκαλέσει ζημιά στο περιβάλλον.

Οι παραβάσεις για τις οποίες γίνεται η αναφορά μπορούν να σχετίζονται με τους ακόλουθους τομείς της ΕΕ:

- δημόσιες συμβάσεις,
- χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, προϊόντα και αγορά,
- νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (money laundering),
- χρηματοδότηση τρομοκρατίας,
- ασφάλεια των προϊόντων,
- ασφάλεια των μεταφορών,
- προστασία του περιβάλλοντος,
- προστασία από την ακτινοβολία και πυρηνική ασφάλεια,
- ασφάλεια των τροφίμων, ζωοτροφών, υγείας και μεταχείρισης των ζώων,
- δημόσια υγεία,
- προστασία καταναλωτών,
- προστασία της ιδιωτικής ζωής, των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ασφάλειας των συστημάτων δικτύου και πληροφοριών,
- διαφύλαξη των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ,
- ανταγωνισμός και κρατικές ενισχύσεις,
- φορολογία των εταιρειών ή διακανονισμοί με σκοπό την απόκτηση φορολογικού πλεονεκτήματος.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι ο Νόμος δεν καλύπτει:

- αναφορές για παραβάσεις κανόνων που ρυθμίζουν ζητήματα ή συμβάσεις σχετικές με την άμυνα και την ασφάλεια του κράτους, εκτός αν ρυθμίζονται από σχετικές πράξεις που εξέδωσε η ΕΕ

- αναφορές για παραβάσεις από κανόνες ορισμένων πράξεων που εξέδωσε η ΕΕ στους τομείς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, προϊόντων, αγορών και της πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, της ασφάλειας των μεταφορών, και της προστασίας του περιβάλλοντος, στις οποίες προβλέπονται ειδικοί κανόνες για την αναφορά παραβάσεων (βλ. Μέρος ΙΙ του Παραρτήματος του Νόμου).

3. Τρόπος υποβολής αναφορών

Ο πληροφοριοδότης μπορεί να υποβάλει την αναφορά είτε εσωτερικά, δηλαδή εντός του χώρου εργασίας του (δηλ. σε «εσωτερικό δίαυλο αναφοράς»), είτε εξωτερικά, σε όργανο του Κράτους που είναι αρμόδιο για τη διερεύνηση της συγκεκριμένης πράξης (δηλ. σε «εξωτερικό δίαυλο αναφοράς»). Επιπρόσθετα, ένας πληροφοριοδότης μπορεί, υπό προϋποθέσεις, να προβεί σε δημόσια αποκάλυψη, δηλαδή να διαθέσει προς το κοινό πληροφορίες σχετικά με παραβάσεις.

3.1. Εσωτερική αναφορά

«**Εσωτερική αναφορά**» είναι η επώνυμη ή ανώνυμη παροχή πληροφοριών από τον πληροφοριοδότη σε υπηρεσία ή τμήμα ή πρόσωπο/-α το/-α οποίο/-α έχει/-ουν οριστεί από το νομικό πρόσωπο με το οποίο σχετίζεται εργασιακά (δηλ. τον εργοδότη) ως αρμόδιο για να παραλαμβάνει, να εξετάζει και να παρακολουθεί τέτοιες αναφορές.

Αποτελεί υποχρέωση του εργοδότη να καθιερώσει διαδικασίες υποβολής εσωτερικών αναφορών και παρακολούθησής τους, αλλά και να ενημερώσει τους υπαλλήλους του σχετικά με αυτές (βλ. πιο κάτω, σημείο Γ.1).

Με τον όρο «**παρακολούθηση**», εννοείται η αξιολόγηση της ακρίβειας των ισχυρισμών που περιλαμβάνονται σε μία αναφορά και, ανάλογα με την περίπτωση και το είδος της παράβασης, η λήψη μέτρων για αντιμετώπιση της αναφερόμενης παράβασης (π.χ. εσωτερική διερεύνηση, έναρξη δικαστικής διαδικασίας, παραπομπή του ζητήματος σε αρμόδιο όργανο).

3.2. Εξωτερική αναφορά

«**Εξωτερική αναφορά**» είναι η επώνυμη ή ανώνυμη παροχή πληροφοριών από τον πληροφοριοδότη προς «αρμόδια αρχή» η οποία παραλαμβάνει παράπονα, πληροφορίες ή έχει την ευθύνη για να εποπτεύσει ή/και να διερευνήσει τυχόν παράβαση που περιέχει η αναφορά (για τις υποχρεώσεις των αρμοδίων αρχών, βλ. «Προστασία Πληροφοριοδοτών: Οδηγός προς Αρμόδιες Αρχές»).

3.3. Δημόσια αποκάλυψη

Πέραν των εσωτερικών και εξωτερικών μηχανισμών για την υποβολή μιας αναφοράς, ένας πληροφοριοδότης μπορεί να προβεί σε «**δημόσια αποκάλυψη**», δηλαδή να αποκαλύψει πληροφορίες σχετικά με παραβάσεις δημόσια, στον Τύπο, στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας ή στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης. Ωστόσο, ο πληροφοριοδότης μπορεί να επωφεληθεί της προστασίας του Νόμου εφόσον:

(α) έχει υποβάλει είτε εσωτερική είτε εξωτερική αναφορά, αλλά δεν πραγματοποιήθηκε καμία ενέργεια εντός 3 μηνών από την υποβολή της αναφοράς· ή

(β) έχει βάσιμους λόγους να πιστεύει ότι-

(i) το δημόσιο συμφέρον ή η δημόσια υγεία απειλείται από άμεσο ή έκδηλο κίνδυνο ή κίνδυνο μη αναστρέψιμης βλάβης ή υπάρχει άλλη σοβαρή κατάσταση έκτακτης ανάγκης, ή

(ii) αν υποβάλει εξωτερική αναφορά, υπάρχει κίνδυνος αντιποίνων ή υπάρχει μικρή προοπτική να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά η ενδεχόμενη παράβαση, λόγω των ιδιαίτερων περιστάσεων της υπόθεσης, όπως όταν αποδεικτικά στοιχεία δυνατόν να συγκαλυφθούν ή να καταστραφούν ή όταν αρχή δυνατό να βρίσκεται σε αθέμιτη σύμπραξη με τον ενδεχόμενο υπαίτιο της παράβασης ή να είναι αναμειγμένη στην ενδεχόμενη παράβαση.

4. Σχέση εσωτερικής και εξωτερικής αναφοράς

Κατ' αρχήν, οι πληροφοριοδότες ενθαρρύνονται να αξιοποιούν τους εσωτερικούς μηχανισμούς που υπάρχουν στον χώρο εργασίας τους για να υποβάλουν την αναφορά τους, ώστε να δίνεται η δυνατότητα στον εργοδότη να επιληφθεί της κατάστασης άμεσα.

Ωστόσο, αναγνωρίζεται ότι αυτό δεν είναι πάντα εφικτό ή επιθυμητό. Υπάρχουν περιπτώσεις όπου πληροφοριοδότης θα προτιμήσει να απευθυνθεί απευθείας σε πρόσωπα εκτός του χώρου εργασίας του. Για τον λόγο αυτό, ο Νόμος αφήνει στον πληροφοριοδότη την επιλογή. Μπορεί, δηλαδή, ο τελευταίος να υποβάλει την αναφορά του εσωτερικά και σε περίπτωση που δεν αντιμετωπιστεί η παράβαση να απευθυνθεί σε αρμόδια αρχή, ή να απευθυνθεί απευθείας σε εξωτερικό δίαυλο, δηλαδή σε αρμόδια αρχή.

Για παράδειγμα, αν πρόσωπο που εργάζεται σε ένα Υπουργείο έχει πληροφορίες ότι συνάδελφός του έχει υποπέσει στο αδίκημα του δεκασμού, τότε έχει δύο επιλογές. Πρώτη επιλογή είναι να απευθυνθεί στο/-α πρόσωπο/-α ή υπηρεσία ή τμήμα του Υπουργείου που έχει/-ουν οριστεί ως υπεύθυνοι παραλαβής εσωτερικών αναφορών. Η δεύτερη επιλογή, είναι να απευθυνθεί απευθείας σε αρμόδια αρχή, υποβάλλοντας δηλαδή εξωτερική αναφορά. Στην υπό κρίση περίπτωση, εφόσον πρόκειται για ποινικό αδίκημα σχετιζόμενο με διαφθορά, αρμόδια αρχή θα μπορούσε να θεωρηθεί, μεταξύ άλλων, η Αστυνομία ή η Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς.

Σημειώνεται ότι σε περίπτωση που πληροφοριοδότης υποβάλει τόσο εσωτερική όσο και εξωτερική αναφορά, θα πρέπει να ενημερώνει τον εσωτερικό δίαυλο αναφοράς σχετικά, και οι διαδικασίες της εσωτερικής αναφοράς τερματίζονται.

Επίσης, σε περίπτωση που ο πληροφοριοδότης υποβάλλει ταυτόχρονα εξωτερική αναφορά σε περισσότερες από μία αρμόδιες αρχές, θα πρέπει να τις ενημερώνει προς τούτο, ώστε οι αρμόδιες αρχές να συντονίζονται μεταξύ τους για τον χειρισμό της αναφερόμενης παραβίασης.

Ένας εργαζόμενος θεωρείται πληροφοριοδότης και προστατεύεται από τις πρόνοιες του Νόμου όταν:

1. εμπίπτει στις κατηγορίες προσώπων που αναφέρονται στο σημείο Β.1 του παρόντος Οδηγού και έχει συλλέξει τις πληροφορίες μέσα από το εργασιακό περιβάλλον,
2. οι πληροφορίες αφορούν παραβάσεις της εθνικής ή ευρωπαϊκής νομοθεσίας που αναφέρονται στο σημείο Β.2 του παρόντος Οδηγού,
3. είχε βάσιμους λόγους να θεωρεί ότι οι πληροφορίες σχετικά με παραβάσεις που ανέφερε ήταν αληθείς κατά τον χρόνο της αναφοράς,
4. η αναφορά έγινε εσωτερικά μέσω των εσωτερικών διαύλων αναφοράς ή εξωτερικά σε αρμόδια αρχή, ή ο πληροφοριοδότης προέβη σε δημόσια αποκάλυψη,
5. οι πληροφορίες δεν πρέπει να έχουν δοθεί κατά παράβαση των κανόνων προστασίας διαβαθμισμένων πληροφοριών, του δικηγορικού ή ιατρικού απορρήτου, του απορρήτου των δικαστικών διαδικασιών και των κανόνων της ποινικής δικονομίας ή η πρόσβαση σε αυτές και η κοινοποίησή τους να μην συνιστά ποινικό αδίκημα.

Γ. Υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς

1. Ποια νομικά πρόσωπα έχουν υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς;

Υποχρέωση καθιέρωσης «**διαύλων**», δηλαδή ορισμού καναλιών/μηχανισμών λήψης αναφορών έχουν:

- (α) όλα τα νομικά πρόσωπα του δημόσιου ή/και ευρύτερου δημόσιου τομέα (πχ. ημικρατικοί οργανισμοί, δημόσιες υπηρεσίες, γραφεία ανεξάρτητων αρχών).

Για σκοπούς του Νόμου, **νομικό πρόσωπο δημόσιου ή ευρύτερου δημόσιου τομέα** θεωρείται η δημόσια υπηρεσία και κάθε ανεξάρτητη υπηρεσία ή αρχή για την οποία γίνεται πρόνοια στον ετήσιο κρατικό προϋπολογισμό. Ο ορισμός αυτός περιλαμβάνει επίσης την Αστυνομία, την Πυροσβεστική Υπηρεσία, τη Δημόσια Εκπαιδευτική Υπηρεσία, τον Στρατό της Δημοκρατίας, καθώς και κάθε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή οργανισμό δημοσίου δικαίου, περιλαμβανομένων των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης ή οποιοδήποτε άλλο οργανισμό δημοσίου δικαίου χωρίς νομική προσωπικότητα, που θεσμοθετείται με νόμο προς το δημόσιο συμφέρον και τα κεφάλαια του οποίου είτε παρέχονται είτε είναι εγγυημένα από τη Δημοκρατία. Περαιτέρω περιλαμβάνει κάθε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και κρατική ή ημικρατική εταιρεία, δηλαδή, νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου το μετοχικό κεφάλαιο του οποίου κατέχεται εν όλω ή εν μέρει από τη Δημοκρατία ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή από άλλη κρατική ή ημικρατική εταιρεία.

Από την υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς εξαιρούνται οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης με λιγότερους από 5000 κατοίκους ή λιγότερους από 25 εργαζομένους.

Οι αρχές τοπικής διοίκησης μπορούν να κάνουν χρήση κοινών εσωτερικών διαύλων αναφοράς, νοουμένου ότι οι κοινοί εσωτερικοί διαύλοι αναφοράς είναι αυτόνομοι και διακριτοί από τους σχετικούς εξωτερικούς διαύλους αναφοράς.

(β) νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα, που απασχολούν 50 ή περισσότερους εργαζόμενους (πχ. εταιρείες, βιομηχανίες, κλπ.).

Σημειώνεται ότι νομικά πρόσωπα που απασχολούν 50 έως 249 εργαζόμενους, έχουν χρόνο μέχρι τις 17 Δεκεμβρίου 2023, για να καθιερώσουν τους εσωτερικούς διαύλους αναφοράς.

(γ) νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα που απασχολούν λιγότερους από 50 εργαζόμενους αλλά τα οποία δραστηριοποιούνται στους τομείς που αναφέρονται στα μέρη I.B και II του Παραρτήματος του Νόμου.

Πρόκειται κυρίως, για νομικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στους τομείς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, προϊόντων και αγορών, πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Αυτά τα νομικά πρόσωπα θα πρέπει να καθιερώσουν εσωτερικούς διαύλους αναφοράς ανεξάρτητα από τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούν.

Σε σχέση με τα υπόλοιπα νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα που απασχολούν λιγότερους από 50 εργαζόμενους, αν και δεν έχουν υποχρέωση να καθιερώσουν διαύλους, ο Νόμος τα ενθαρρύνει όπως το πράξουν σε εθελοντική βάση.

2. Ποιοι μπορούν να οριστούν ως εσωτερικοί δίαυλοι αναφορών;

Ως εσωτερικοί δίαυλοι αναφοράς μπορούν να οριστούν πρόσωπο/-α ή υπηρεσία ή τμήμα που υπηρετεί/-ούν εντός του νομικού προσώπου δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, ώστε να παραλαμβάνει/-ουν ή/και να παρακολουθεί/-ούν τις εσωτερικές αναφορές, δηλαδή τις καταγγελίες που υποβάλλονται από τους υπαλλήλους τους. Το πρόσωπο ή υπηρεσία που θα οριστεί εξαρτάται από τη δομή του κάθε νομικού προσώπου.

Παραδείγματα «εσωτερικών διαύλων»:

- υπεύθυνοι συμμόρφωσης,
- υπεύθυνοι επαγγελματικής ακεραιότητας,
- νομικοί υπεύθυνοι,
- οικονομικοί διευθυντές,
- επικεφαλής ελεγκτές,
- μέλη του διοικητικού συμβουλίου.

Σε σχέση με νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου στα οποία λειτουργούν μονάδες εσωτερικού ελέγχου που συστήνονται στη βάση αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου ή δυνάμει διατάξεων οποιουδήποτε νόμου, είναι δυνατή η χρήση των μονάδων αυτών ως εσωτερικών διαύλων αναφοράς.

Για παράδειγμα, νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα που έχουν καθιερώσει μονάδες εσωτερικού ελέγχου δυνάμει των Αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. 75.841, ημ. 10.07.2013 και αρ. 76025, ημ. 06.11.2013, μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις εν λόγω μονάδες και ως δίαυλο παραλαβής εσωτερικών αναφορών.

Επιπλέον, ο ρόλος του εσωτερικού δίαυλου μπορεί να ανατεθεί σε τρίτο πρόσωπο, (δηλ. σε πρόσωπο που δεν ανήκει στο δυναμικό του νομικού προσώπου).

Παραδείγματα «τρίτων προσώπων»:

- πάροχοι πλατφορμών εξωτερικής αναφοράς,
- εξωτερικοί σύμβουλοι/ελεγκτές,
- εκπρόσωποι συνδικαλιστικών οργανώσεων,
- εκπρόσωποι των εργαζομένων.

Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι εσωτερικοί διάυλοι λειτουργούν με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η προστασία της εμπιστευτικότητας της ταυτότητας του πληροφοριοδότη και κάθε τρίτου προσώπου που κατονομάζεται στην αναφορά και να εμποδίζεται η πρόσβαση σε αυτή από μη εξουσιοδοτημένα μέλη του προσωπικού (βλ. ενότητα Δ.).

Δ. Υποχρέωση θέσπισης διαδικασιών παραλαβής και παρακολούθησης εσωτερικών αναφορών

Τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού και δημοσίου τομέα που έχουν υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς οφείλουν να σχεδιάσουν και να θεσπίσουν συγκεκριμένες διαδικασίες, τόσο για τον τρόπο υποβολής εσωτερικής αναφοράς, όσο και για την παρακολούθηση των αναφορών.

Ο Νόμος δεν προβλέπει τη δημιουργία συγκεκριμένων διαδικασιών υποβολής, παραλαβής και παρακολούθησης εσωτερικών αναφορών, ωστόσο θέτει κάποιες ελάχιστες απαιτήσεις:

1. Τρόπος υποβολής αναφοράς και κοινοποίηση βεβαίωσης παραλαβής

Οι εσωτερικοί διάλογοι πρέπει να δίνουν την δυνατότητα υποβολής αναφοράς γραπτώς, ή προφορικώς, ή/και με τους δύο τρόπους.

Παραδείγματα προφορικής υποβολής (βλ. επίσης σημείο Δ.7):

- Τηλέφωνο,
- Προσωπική συνάντηση, κατόπιν αιτήματος του πληροφοριοδότη,
- Σύστημα φωνητικών μηνυμάτων με καταγραφή συνομιλίας (εφόσον έχει δοθεί προηγουμένως η συγκατάθεση του πληροφοριοδότη).

Παραδείγματα γραπτής υποβολής:

- Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο,
- Συμπλήρωση ειδικού εντύπου ,
- Τηλεομοίτυπο.

Με την παραλαβή της αναφοράς, και εντός επτά ημερών, πρέπει να κοινοποιείται στον πληροφοριοδότη βεβαίωση παραλαβής της.

2. Παρακολούθηση αναφορών και ενημέρωση του πληροφοριοδότη

Κάθε αναφορά που παραλαμβάνεται από τους εσωτερικούς διαύλους αναφοράς πρέπει να «**παρακολουθείται**» επιμελώς.

Με τον όρο «**παρακολούθηση**», εννοείται η αξιολόγηση της ακρίβειας των ισχυρισμών που περιλαμβάνονται σε μία αναφορά και, ανάλογα με την περίπτωση και το είδος της παράβασης, η λήψη μέτρων για αντιμετώπιση της αναφερόμενης παράβασης.

Η «παρακολούθηση» μπορεί να διεξάγεται είτε από τα ίδια τα πρόσωπα που αποτελούν τον εσωτερικό δίαυλο αναφοράς και έχουν παραλάβει την αναφορά, ή μπορεί ακόμη να οριστεί κάποιο άλλο αμερόληπτο πρόσωπο ή υπηρεσία, για τον σκοπό αυτό.

Παραδείγματα μέτρων παρακολούθησης:

- έναρξη εσωτερικής διερεύνησης και κοινοποίηση στον πληροφοριοδότη των πορισμάτων και των μέτρων που λήφθηκαν εσωτερικά για αντιμετώπιση της παραβίασης,
- έναρξη δικαστικών διαδικασιών,
- παραπομπή σε αρμόδια αρχή για περαιτέρω έρευνα,
- περάτωση της διαδικασίας λόγω έλλειψης επαρκών αποδεικτικών στοιχείων,
- επικοινωνία με τον πληροφοριοδότη, ώστε να παράσχει διευκρινίσεις ή περαιτέρω πληροφορίες, εφόσον αυτό απαιτείται υπό τις περιστάσεις.

Ο πληροφοριοδότης πρέπει να λαμβάνει «**ενημέρωση**», εντός (3) μηνών από την ημερομηνία αποστολής βεβαίωσης παραλαβής της αναφοράς, για την πορεία της διερεύνησης της αναφοράς.

Ως «**ενημέρωση**» εννοείται η παροχή πληροφοριών σχετικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή προβλέπεται να ληφθούν στο πλαίσιο της διαδικασίας παρακολούθησης και για τους λόγους της εν λόγω παρακολούθησης.

3. Παροχή πληροφοριών σχετικά με διαδικασίες υποβολής εσωτερικών αναφορών και εξωτερικών αναφορών σε αρμόδιες αρχές

Οι εργοδότες έχουν υποχρέωση όπως ενημερώνουν τους εργαζόμενους σχετικά με τις διαδικασίες που έχουν θεσπίσει για την υποβολή εσωτερικών αναφορών. Δηλαδή, πρέπει να γνωστοποιούν στους εργαζόμενους, σε ποιο πρόσωπο, υπηρεσία, τμήμα (βλ. σημείο Γ.2) μπορούν να αποταθούν και με ποιο τρόπο, ώστε να υποβάλουν την αναφορά τους σε περίπτωση που κάποια ενδεχόμενη παράβαση ήρθε στην αντίληψή τους.

Επιπλέον, οι εργοδότες οφείλουν να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με διαδικασίες υπό τις οποίες μπορούν να υποβάλουν αναφορά εξωτερικά, δηλαδή σε αρμόδια αρχή (βλ. «Προστασία Πληροφοριοδοτών: Οδηγός προς Αρμόδιες Αρχές», ενότητα Γ), ή σε θεσμικά ή άλλα όργανα ή οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4. Εμπιστευτικότητα ταυτότητας πληροφοριοδότη και αναφερόμενου

Η λειτουργία των εσωτερικών διαύλων αναφοράς πρέπει να διασφαλίζει την εμπιστευτικότητα της ταυτότητας του πληροφοριοδότη και του αναφερόμενου ή οποιασδήποτε άλλης πληροφορίας από την οποία μπορεί να συναχθεί άμεσα ή έμμεσα η ταυτότητα των προσώπων αυτών. Απαγορεύεται η αποκάλυψη των πιο πάνω στοιχείων σε οποιαδήποτε πρόσωπα πέραν από αυτά που είναι αρμόδια να λαμβάνουν ή να παρακολουθούν τις αναφορές.

Κατ' εξαίρεση, η αποκάλυψη της ταυτότητας του πληροφοριοδότη είναι δυνατή εφόσον:

(α) ο πληροφοριοδότης συγκατατίθεται ρητά προς τούτο

(β) η αποκάλυψη αποτελεί αναγκαία και αναλογική υποχρέωση που επιβάλλεται από το ενωσιακό ή εθνικό δίκαιο, κατά τη διάρκεια ερευνών των εθνικών αρχών ή δικαστικών διαδικασιών, για παράδειγμα, για σκοπούς διασφάλισης του δικαιώματος υπεράσπισης του προσώπου κατά του οποίου γίνεται η αναφορά.

Πριν την αποκάλυψη της ταυτότητας του πληροφοριοδότη, και εφόσον αυτό δεν υπονομεύει τις έρευνες ή τις δικαστικές διαδικασίες, οι εσωτερικοί διάυλοι αναφοράς οφείλουν να ενημερώσουν σχετικά τον πληροφοριοδότη και να αποστείλουν σε αυτόν γραπτή αιτιολόγηση, στην οποία εξηγούν τους λόγους αποκάλυψης των στοιχείων αυτών.

5. Εμπιστευτικότητα εμπορικών απορρήτων

Εάν κατά την παραλαβή και παρακολούθηση αναφοράς, οι εσωτερικοί διάυλοι λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με παραβάσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται εμπορικά απόρρητα, απαγορεύεται να χρησιμοποιούν ή να αποκαλύπτουν τα εν λόγω εμπορικά απόρρητα για σκοπούς που υπερβαίνουν το αναγκαίο για την ορθή παρακολούθηση της αναφοράς.

6. Επεξεργασία προσωπικών δεδομένων

Οποιαδήποτε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (δηλ. πληροφοριών οι οποίες δυνατόν να αποκαλύψουν την ταυτότητα ενός ατόμου, όπως ονοματεπώνυμο, ταυτότητα, τηλέφωνο) κατά την παραλαβή και παρακολούθηση αναφορών, διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού ΕΕ 2016/679, του περί της Προστασίας των Φυσικών Προσώπων Έναντι της Επεξεργασίας των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα Νόμου και

του περί της Προστασίας των Φυσικών Προσώπων Έναντι της Επεξεργασίας των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα από Αρμόδιες Αρχές για σκοπούς της Πρόληψης, Διερεύνησης, Ανίχνευσης ή Δίωξης Ποινικών Αδικημάτων ή της Εκτέλεσης Ποινικών Κυρώσεων και για την Ελεύθερη Κυκλοφορία των Δεδομένων αυτών Νόμου. Ταυτόχρονα, κάθε ανταλλαγή ή διαβίβαση πληροφοριών από τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή τους οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πραγματοποιείται σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΕ 2018/1725.

Σε περίπτωση που κατά την παραλαβή και παρακολούθηση αναφοράς προκύπτουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία εκδήλως δεν σχετίζονται με τον χειρισμό συγκεκριμένης αναφοράς, τότε αυτά δεν συλλέγονται. Σε περίπτωση που τέτοια δεδομένα έχουν συλλεχθεί τυχαία, τότε πρέπει να διαγράφονται χωρίς άσκοπη καθυστέρηση.

7. Τήρηση αρχείων αναφορών

Οι εργοδότες έχουν υποχρέωση τήρησης αρχείων με όλες τις αναφορές που υποβάλλονται, τηρουμένων πάντοτε των απαιτήσεων εμπιστευτικότητας (βλ. σημεία Δ.4. και Δ.5.).

Σε περίπτωση που η υποβολή αναφοράς έγινε προφορικά, **μέσω τηλεφώνου ή άλλου συστήματος τηλεφωνικών μηνυμάτων με καταγραφή της συνομιλίας** (δεδομένου ότι εξασφαλίστηκε προηγουμένως η συγκατάθεση του πληροφοριοδότη), οι εσωτερικοί δίαυλοι αναφοράς μπορούν να τεκμηριώσουν την προφορική υποβολή αναφοράς:

(α) καταγράφοντας τη συνομιλία σε σταθερή και ανακτήσιμη μορφή (πχ. ηχογράφηση)· ή

(β) τηρώντας πλήρη και ακριβή πρακτικά της συνομιλίας.

Σε περίπτωση που η υποβολή αναφοράς έγινε προφορικά, **μέσω τηλεφώνου ή άλλου συστήματος τηλεφωνικών μηνυμάτων χωρίς καταγραφή της**

συνομιλίας, τότε οι εσωτερικοί διάυλοι αναφοράς μπορούν να τεκμηριώσουν την προφορική υποβολή αναφοράς με την τήρηση επακριβών πρακτικών της συνομιλίας.

Τέλος, εάν η αναφορά υποβλήθηκε **κατόπιν προσωπικής συνάντησης** με τα μέλη του εσωτερικού διαύλου αναφοράς, δεδομένου ότι εξασφαλίστηκε προηγουμένως η συγκατάθεση του πληροφοριοδότη, τηρούνται πλήρη και επακριβή πρακτικά της συνάντησης, σε σταθερή και ανακτήσιμη μορφή. Το περιεχόμενο της συνομιλίας κατά τη συνάντηση τεκμηριώνεται μέσω:

(α) της καταγραφής της συνομιλίας σε σταθερή και ανακτήσιμη μορφή (πχ. ηχογράφηση)· ή

(β) της τήρησης επακριβών πρακτικών της συνάντησης.

Και στις τρεις πιο πάνω περιπτώσεις πρέπει να παρέχεται στον πληροφοριοδότη η δυνατότητα να επαληθεύσει και να διορθώσει το περιεχόμενο της συνομιλίας, ως έχει καταγραφεί. Όταν ο πληροφοριοδότης συμφωνεί με το περιεχόμενο της καταγραφής της συνομιλίας, την υπογράφει.

Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται στο πλαίσιο παραλαβής και παρακολούθησης αναφορών, διαγράφονται εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία περάτωσης της διαδικασίας παρακολούθησης.

Σε περίπτωση που έχουν αρχίσει δικαστικές ή πειθαρχικές διαδικασίες κατά του αναφερόμενου ή του πληροφοριοδότη, (συμπεριλαμβανομένων τυχόν διαδικασιών έφεσης ή ένστασης) τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διατηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών αυτών, και έως ένα (1) έτος μετά τη ολοκλήρωσή τους.

Ε. Υποχρέωση λήψης μέτρων προστασίας και στήριξης πληροφοριοδοτών

1. Απαγόρευση αντιποίνων

Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα απαγορεύεται να προβαίνουν σε οποιαδήποτε αντίποινα, απειλές ή ενέργειες αντεκδίκησης κατά πληροφοριοδότη. Ως τέτοιες μπορούν να θεωρηθούν:

- παύση, απόλυση ή ισοδύναμο μέτρο,
- υποβιβασμό ή στέρηση της προαγωγής,
- μείωση μισθού, μεταβολή ωραρίου εργασίας,
- μεταβίβαση καθηκόντων, αλλαγή τόπου εργασίας,
- στέρηση κατάρτισης,
- αρνητική αξιολόγηση επιδόσεων ή αρνητική επαγγελματική σύσταση,
- επιβολή ή εφαρμογή οποιουδήποτε πειθαρχικού μέτρου, επίπληξης ή άλλης ποινής, περιλαμβανομένης χρηματικής ποινής,
- καταναγκασμό, εκφοβισμό, παρενόχληση ή περιθωριοποίηση,
- διάκριση, μειονέκτημα ή άδικη αντιμετώπιση,
- μη μετατροπή σύμβασης προσωρινής απασχόλησης σε μόνιμη, ενώ ο εργαζόμενος είχε δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι θα του προσφερθεί μόνιμη απασχόληση,
- μη ανανέωση ή πρόωρη διακοπή σύμβασης προσωρινής απασχόλησης,
- βλάβη, περιλαμβανομένης προσβολής της φήμης, ιδίως στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ή οικονομική ζημία, περιλαμβανομένης επιχειρηματικής ζημίας και απώλειας εισοδήματος,
- καταχώριση σε μαύρη λίστα βάσει τομεακής ή κλαδικής επίσημης ή ανεπίσημης συμφωνίας, που μπορεί να συνεπάγεται ότι το πρόσωπο δεν πρόκειται να βρει θέση εργασίας στον τομέα ή στον κλάδο στο μέλλον,
- πρόωρη διακοπή ή ακύρωση σύμβασης για εμπορεύματα ή υπηρεσίες,
- ακύρωση άδειας ή έγκρισης,
- παραπομπή για ψυχιατρική ή ιατρική παρακολούθηση,

- μονομερή βλαπτική μεταβολή των συνθηκών εργασίας, δηλαδή οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη ή συμπεριφορά του εργοδότη ή άλλου προσώπου, το οποίο είναι αρμόδιο ή υπεύθυνο για τον καθορισμό ή την τροποποίηση των συνθηκών απασχολήσεως του εργαζόμενου, που προκαλεί άμεση ή έμμεση, υλική ή ηθική, ζημιά στον εργαζόμενο ή προσβάλλει, με οποιοδήποτε τρόπο, την προσωπικότητα ή την αξιοπρέπειά του.

Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση που επιβλήθηκαν αντίποινα οποιασδήποτε μορφής σε βάρος του πληροφοριοδότη, τότε αυτός μπορεί να ζητήσει από τον εργοδότη του την επαναφορά των πραγμάτων στην κατάσταση που βρίσκονταν πριν από την επιβολή των αντιποίνων. Ο εργοδότης μπορεί να αρνηθεί την επαναφορά των πραγμάτων μόνο στην περίπτωση που αυτό είναι αντικειμενικά αδύνατο ή καθίσταται δυσανάλογα ελαχθές για τον ίδιο (όπως για παράδειγμα στην περίπτωση που η επιχείρηση δεν λειτουργεί λόγω αναστολής των εργασιών της ή στην περίπτωση μεταβολής των οικονομικών συνθηκών), **όχι όμως** όταν τα γεγονότα αυτά συντελέστηκαν συνεπεία δικών του ενεργειών (όπως για παράδειγμα όταν εξαιτίας της απόλυσης του πληροφοριοδότη ακολούθησε αμέσως νέα πρόσληψη εργαζόμενου με σκοπό την πλήρωση της κενωθείσας θέσης εργασίας του πληροφοριοδότη, ώστε ο τελευταίος να θεωρείται πλεονάζων).

Η μη λήψη επανορθωτικών μέτρων από τον εργοδότη, θεωρείται επιβαρυντικός παράγοντας στην επιβολή της ποινής, σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης του Νόμου (βλ. σημείο ΣΤ, κατωτέρω).

Διευκρινίζεται επίσης ότι σε περίπτωση που εργοδότης προβεί σε οποιαδήποτε από τις πιο πάνω ενέργειες, ο πληροφοριοδότης έχει το δικαίωμα να απευθυνθεί σε αρμόδιο δικαστήριο (Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών ή Επαρχιακό Δικαστήριο ή Διοικητικό Δικαστήριο, ανάλογα με την περίπτωση), για να ζητήσει την άρση των αποτελεσμάτων τους αλλά και για να διεκδικήσει τυχόν αποζημιώσεις.

Στην περίπτωση αυτή δημιουργείται μαχητό τεκμήριο ότι η ενέργεια αυτή συνιστά αντίποινο λόγω της αναφοράς που υποβλήθηκε. Ως εκ τούτου, εναπόκειται στον εργοδότη να αποδείξει ότι το μέτρο που προκάλεσε τη βλάβη στον πληροφοριοδότη, δεν συνιστά εκδικητική ενέργεια αλλά βασίστηκε σε λόγο άσχετο προς την αναφορά. Ταυτόχρονα, παρέχονται δυνάμει του Νόμου, προσωρινά μέτρα προστασίας στον πληροφοριοδότη, εν αναμονή της μακρόχρονης δικαστικής διαδικασίας, μέσω της δυνατότητας καταχώρησης αίτησης για έκδοση προσωρινού διατάγματος για την αποτροπή ή τερματισμό των αντιποίνων.

2. Υποχρέωση εργοδότη προς συνδρομή

Κάθε εργοδότης οφείλει να προστατεύσει τους εργαζόμενους από κάθε πράξη προϊσταμένου τους ή οποιουδήποτε άλλου εργαζόμενου, η οποία συνιστά αντίποινα λόγω της αναφοράς, και λαμβάνει κάθε πρόσφορο και έγκαιρο μέτρο, για να τις αποτρέψει. Οι εργοδότες, αμέσως μόλις περιέλθουν σε γνώση τους συγκεκριμένα αντίποινα λόγω της αναφοράς, λαμβάνουν πρόσφορα μέτρα για την άρση και μη επανάληψη των αντιποίνων, καθώς και για την άρση των συνεπειών τους.

Σε περίπτωση που οι εργοδότες δεν λάβουν μέτρα, προς αποτροπή των πιο πάνω συμπεριφορών, τότε μπορεί να θεωρηθούν συναδικοπραγήσαντες, δηλαδή να θεωρηθεί ότι έχουν την ίδια ευθύνη ως να είχαν οι ίδιοι προβεί σε αντίποινα, απειλές ή ενέργειες αντεκδίκησης κατά του πληροφοριοδότη.

3. Υποχρέωση παροχής πληροφοριών προς τους εργαζόμενους

Οι εργοδότες οφείλουν να παρέχουν εύκολη και δωρεάν πρόσβαση σε πλήρεις και ανεξάρτητες πληροφορίες και συμβουλές σχετικά με τις διαδικασίες και τα μέσα έννομης προστασίας που είναι διαθέσιμα για την προστασία των πληροφοριοδοτών από τυχόν αντίποινα, απειλές ή ενέργειες αντεκδίκησης. Για

τον σκοπό αυτό, ο εργοδότης οφείλει να προβεί στη σύνταξη σχετικών ενημερωτικών εντύπων που να περιλαμβάνουν πληροφορίες για τα πιο πάνω.

4. Απαγόρευση άρσης δικαιωμάτων και μέσων έννομης προστασίας πληροφοριοδοτών

Οι εργοδότες δεν μπορούν να εξαναγκάσουν τους εργαζόμενους τους να απεμπολήσουν τα δικαιώματα και τα μέσα προστασίας που τους παρέχει ο Νόμος εισάγοντας σχετική πρόνοια είτε μέσα σε συμφωνία, ή όρο απασχόλησης ή πολιτική που ισχύει στο εργασιακό περιβάλλον. Οποιοσδήποτε τέτοιος όρος θεωρείται εξ υπαρχής άκυρος.

ΣΤ. Συνέπειες παράβασης του Νόμου

1. Παράβαση εις βάρος πληροφοριοδότη

Ενέργειες εις βάρος πληροφοριοδοτών μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα την έναρξη δικαστικών διαδικασιών από τους πληροφοριοδότες με τις οποίες οι τελευταίοι να διεκδικούν αποζημιώσεις για τυχόν βλάβη που έχουν υποστεί. Παράλληλα, όμως, ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης, οι εν λόγω ενέργειες ενδέχεται να οδηγήσουν και στη στοιχειοθέτηση ποινικού αδικήματος.

Συγκεκριμένα, όπως αναφέρει ο Νόμος, φυσικό πρόσωπο το οποίο παρεμποδίζει την υποβολή αναφοράς ή προβαίνει σε εκδικητική συμπεριφορά ή αντίποινα κατά πληροφοριοδότη ή κινεί κακόβουλη διαδικασία κατά ενός τέτοιου προσώπου ή αποκαλύπτει την ταυτότητα πληροφοριοδότη, είναι ένοχο ποινικού αδικήματος και, σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα τρία (3) έτη ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις τριάντα χιλιάδες ευρώ (€30.000) ή και στις δύο αυτές ποινές.

1.1. Ποινική ευθύνη νομικών προσώπων

Διευκρινίζεται ότι ποινική ευθύνη μπορεί να έχει και νομικό πρόσωπο, δηλαδή, η ίδια η εταιρεία στην οποία εργάζεται ένα πρόσωπο, όταν κάποιες από τις παράνομες ενέργειες που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο διαπράττονται από πρόσωπο που ενεργεί ατομικά ή ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου ή ασκεί διευθυντική εξουσία. Θεωρείται ότι ασκείται διευθυντική εξουσία όταν το πρόσωπο αντιπροσωπεύει το νομικό πρόσωπο ή όταν έχει εξουσία να λαμβάνει αποφάσεις εκ μέρους του νομικού προσώπου ή όταν έχει εξουσία να ασκεί έλεγχο εντός του νομικού προσώπου.

Επιπλέον, το νομικό πρόσωπο μπορεί να θεωρηθεί ποινικά υπεύθυνο όταν λόγω ανεπαρκούς ελέγχου ή εποπτείας κατέστη δυνατή η διάπραξη των πιο πάνω παράνομων ενεργειών από ιεραρχικά κατώτερο πρόσωπο.

Και στις δύο πιο πάνω περιπτώσεις, το νομικό πρόσωπο υπόκειται σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις τριάντα χιλιάδες ευρώ (€30.000)

2. Παράβαση εκ μέρους πληροφοριοδότη

Όπως προκύπτει από τις προηγούμενες ενότητες, ο Νόμος δημιουργεί ένα πολύ ισχυρό νομικό πλαίσιο για προστασία των προσώπων που υποβάλλουν αναφορές σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες και προϋποθέσεις.

Για να αποφευχθεί τυχόν κατάχρηση του πλαισίου αυτού, αλλά και για να διαφυλαχθούν τα δικαιώματα προσώπων που πιθανόν να υποστούν οποιαδήποτε βλάβη λόγω κακόβουλων ή ανυπόστατων καταγγελιών, ο Νόμος προνοεί αυστηρές ποινές κατοχυρώνοντας ταυτόχρονα το δικαίωμα των προσώπων αυτών σε αποζημίωση, σε περίπτωση που έχουν υποστεί ζημία από ψευδείς ή παραπλανητικές αναφορές ή ψευδείς ή παραπλανητικές δημόσιες αποκαλύψεις.

Επιπλέον, προνοείται ότι πρόσωπο το οποίο εν γνώσει του προβαίνει σε ψευδείς αναφορές ή σε ψευδείς δημόσιες αποκαλύψεις, είναι ένοχο ποινικού αδικήματος και, σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα τρία (3) έτη ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις τριάντα χιλιάδες ευρώ (€30.000) ή και στις δύο αυτές ποινές.